

Upozornění na nutnost ochrany jiříčky obecné

Vzhledem ke skutečnosti, že se v letošním roce objevilo v obci Čakovičky několik případů poškozování či jiného rušení hnízdících jiříček obecných, rozhodl se odbor životního prostředí MěÚ Neratovice připravit krátkou informaci o ochraně volně žijícího ptactva, konkrétně jiříčky obecné, včetně informací o její ochraně a upozornění na případné hrozící sankce dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) v případě jejího vyrušování, poškozování hnízd apod.

Jiříčka obecná

Jiříčka obecná (*Delichon urbicum*) hnízdí v koloniích, které obvykle čítají méně než 10 párů, ale ve vhodných podmínkách mohou být i velmi početné. Buduje si polokulovitá hnízda, která jsou až na vletový otvor uzavřená a nikoli miskovitá jako u vlaštovky. Staví si je většinou pod převisem střechy na vnějších stěnách budov. Hnízdo je spleto z hlinitých hrudek a uvnitř vystláno stébly a peřím. V jednom roce může vyhnízdit i dvakrát až třikrát. Většina ptačích druhů se vrací hnízdit do podobných míst jako v předchozích letech, přičemž jiříčky podobně jako vlaštovky svá hnízda využívají v průběhu let často opakovaně. Od vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 jsou u nás všechny volně žijící druhy ptáků i jejich hnízda (prázdná i obsazená) chráněna zákonem a případné zásahy do hnízdění lze řešit jen s povolením orgánu ochrany přírody.

Podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona jsou všechny druhy živočichů chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchyt, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. Při porušení těchto podmínek ochrany je orgán ochrany přírody oprávněn zakázat nebo omezit činnost, která k porušení podmínek vede. Obecná ochrana dle § 5 odst. 1 zákona se týká všech rostlin a živočichů a vylučuje vyhubení, narušení rozmnožovacích schopností či zánik populace i u druhů, které jsou jinak zařazeny do ochrany přísnější.

Ustanovení § 5a odst. 1 zákona pak řeší obecnou ochranu ptáků. V zájmu ochrany ptáků, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství, je mj. **zakázáno a) jejich úmyslné usmrcování nebo odchyt jakýmkoliv způsobem, b) úmyslné poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd, d) úmyslné vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat, pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů směrnice o ptácích.** Podle § 5b odst. 1 zákona může orgán ochrany přírody, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení, rozhodnutím stanovit postup odchylný od postupu uvedeného v § 5a odst. 1 zákona, je-li to potřebné mj. v zájmu veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že zasahováním do přirozeného vývoje, rozmnožování atd. by došlo k porušení zákona a v daném případě hrozí sankce.

S ohledem na uvedené doporučujeme:

- 1) Zvážit, zda je nezbytně nutné hnízdění jiříček bránit - znečištění prostoru pod hnízdem lze předcházet umístěním podložky alespoň 30 cm pod hnízdo, nejedná se o žádný složitý systém, postačí prkénko apod. Dále lze znečištění fasády, okna apod. zabránit instalací umělého hnízda, které je uzpůsobeno tak, aby minimalizovalo znečišťování. Tato hnízda se dají běžně zakoupit. Instalací umělých hnízd se někdy dá hnízdění i částečně „přesměrovat“ na méně problematická místa domu (mimo rohy oken). Hnízda musí být shora krytá římsou nebo přesahem střechy, příp. lze použít hnízda s vlastní stříškou.
- 2) V krajním případě (např. nutná rekonstrukce) lze požádat o povolení k odstranění hnízd (tzv. odchylný postup) u orgánu ochrany přírody obce s rozšířenou působností. V případě povolení lze prázdná hnízda likvidovat v období mimo hnízdění výskyt jiříček, tedy od října do poloviny března, kdy jsou jiříčky na afrických zimovištích.
- 3) Na místa, kde by jiříčky mohly postavit hnízdo, nedoporučujeme umísťovat zábrany – ptáci se mohou pokusit o stavbu hnízda i na zábranami opatřených místech, zejména pokud zde hnízdili v minulosti. Volně vlající materiál (např. síťovina) může být navíc pro ptáky smrtící pastí. Nevhodná je i instalace hrotových systémů – hustota bodců určených k instalaci ve městech proti zdivočelým domácím holubům u jiříček nestačí a bodce (kovové i plastové) naopak mohou ptáky zraňovat.

Ing. et Mgr. Adéla Uhrová
vedoucí odboru životního prostředí